Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö asiasta HE 30/2026 vp

Sahateollisuuden lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Pyydettynä lausuntona Sahateollisuus ry toteaa seuraavaa:

1. Yleistä

Sahateollisuus ry on tyytyväinen siihen, että hallituksen esitystä on viety lausuntokierroksen jälkeen useilta osin oikeaan suuntaan. Tehdyt muutokset parantavat sääntelyn selkeyttä ja käytännön toimivuutta sekä vähentävät puunhankintaan liittyvää epävarmuutta. Valmistelussa on huomioitu keskeisiä toimeenpanon haasteita, mikä on tärkeää pesimäaikaisen metsien hyödyntämisen ja puun saatavuuden turvaamisen kannalta. Sahateollisuus ry myös muistuttaa, että pesimäaikojen huomioiminen on ollut alalla vakiintunut käytäntö jo pitkään. Puunkorjuussa noudatetaan ohjeistuksia ja hyviä käytäntöjä siten, että pesintää häiritään mahdollisimman vähän.

Sahateollisuus ry katsoo, että esityksessä on edelleen keskeinen käytännön puute: uuden ajouran tekeminen rajoitusalueiden läpi ei ole mahdollista. Uuden ajouran tekeminen on tärkeää, jotta puunhankintaa voidaan toteuttaa tarkoituksenmukaisesti myös rajoitusalueiden viereisillä alueilla. Ilman tätä mahdollisuutta rajoitukset voivat estää ennakoitua laajempien alueiden korjuun ja johtaa merkittäviin epäsuoriin vaikutuksiin puun saatavuudessa.

2. Miksi pesimäaikaiset hakkuurajoitteet voivat olla sahoille haasteellisia?

Pesimäaikaiset hakkuurajoitteet kohdistuvat ajankohtaan, jolloin puun saatavuus on kaikkein niukinta. Keväällä kelirikko rajoittaa korjuuta ja kuljetuksia, minkä seurauksena talvella tehdyt puuvarastot käytetään loppuun. Samalla huhtikuun lopussa lämpötilojen nousu muodostaa tukkien varastoinnissa riskin varastolaholle eli tukkien sinistymiselle. Käytännössä tukkeja ei voida enää varastoida huhtikuun lopusta alkaen varmuusvarastoihin, vaan ne on saatava mahdollisimman nopeasti korjuusta jalostukseen. Tämä altistaa sahat kyseisenä ajankohtana herkästi tuotannon häiriöille.

Normaaleissa olosuhteissa kelirikkoajasta on selvitty korjaamalla kelirikon sallimia havupuuvaltaisia karuja ja kantavia kohteita hyvien tieyhteyksien varrelta. Kyseiset havupuuvaltaiset kohteet eivät ole myöskään nyt esitettyjen pesimäaikaisten hakkuurajoitteiden listalla. Sahateollisuus ry näkee kuitenkin merkittävän riskin korjuun häiriintymiselle rajoitusten ulkopuolisilla kohteilla, jos pesimäaikaisten hakkuurajoitteiden alaisten kohteiden läpi ei saada tehdä uutta ajouraa.

3. Nykyinen kirjaus johtaisi merkittäviin epäsuoriin hakkuurajoitteisiin pesimäaikana

Pesimäaikaisten rajoitusalueiden, eli rehevien lehtipuuvaltaisten metsien, korpien sekä rantametsien osuus on pesimäaikaisissa hakkuissa itsessään ollut pieni. Puun kuljettaminen kyseisten alueiden läpi on usein kuitenkin ollut edellytys ympäröivien alueiden puunkorjuulle.

Tämänhetkinen metsälain 10 c §:n toisen momentin kirjaus sallii puun kuljetuksen rajoitusalueiden läpi vain olemassa olevia ajouria pitkin. Uutta ajouraa ei saa tehdä. Käytännössä siis pesimäaikana rajoitusalueiden läpi ei voida kuljettaa puuta ympäröiviltä kuvioilta tienvarteen, jos oikeansuuntaista sekä koko rajoitusalueen läpi kulkevaa uraa ei ole edeltävissä hakkuissa tehty.

Ongelma korostuu erityisesti nuorissa lehtipuuvaltaisissa metsissä sekä saarten rantametsissä, joista uraverkosto useimmiten puuttuu. Myöskään rajoitusten alaisissa varttuneemmissa metsissä valmis uraverkosto ei takaa sitä, että urat olisivat viereisten alueiden osalta hyödynnettävissä.

Käytännössä esimerkiksi tien varressa sijaitseva lehtipuuvaltainen kuvio voi estää takanaan olevien havupuuvaltaisten metsien puunkorjuun kokonaan. Vastaavasti yksittäinen korpi voi katkaista pitkulaisen tilan korjuuketjun, ja saarikohteissa hakkuut voivat estyä pesimäaikana kokonaan.

Tällöin rajoitusten vaikutukset laajenevat alkuperäistä tarkoitustaan laajemmiksi. Käytännössä tämä johtaa merkittäviin epäsuoriin hakkuurajoitteisiin, jotka heikentävät puun saatavuutta ja vaikeuttavat puunhankinnan suunnittelua jo valmiiksi haastavana ajanjaksona.

Sahateollisuus ry toteaa, että ajourien suunnittelussa ja toteutuksessa käytetään tapauskohtaista harkintaa, eikä ajouria tehdä kohtiin, jossa ne vaarantaisivat lintujen pesinnän.

4. Kirjausehdotus Metsälain 10 c §:n toinen momentti

Sahateollisuus ry pitää alla esitettyä täsmennystä tarpeellisena, jotta sääntelyn tavoitteet voidaan saavuttaa ilman kohtuuttomia vaikutuksia puunhankintaan. Muutos ei olennaisesti heikennä pesimäaikaisten rajoitteiden suojelutavoitteita, mutta ehkäisee niiden laajenemisen epätarkoituksenmukaisesti rajoitusalueiden ulkopuolelle.

Lisäykset alleviivattu:
”Puunkorjuu on kiellettyä rehevissä lehtipuuvaltaisissa metsissä, sekä korvissa ja rantametsissä pohjoisessa Suomessa 1 päivän toukokuuta ja 31 päivän heinäkuuta välisenä aikana ja muualla Suomessa 15 päivän huhtikuuta ja 15 päivän heinäkuuta välisenä aikana. Tällaisen alueen läpi saa kuitenkin tehdä uuden ajouran sekä kuljettaa korjattua puuta ~~jo aiemmin käytössä ollutta ajouraa pitkin~~ käsittelyalueelta välivarastolle, mikäli tämä on puunkorjuun tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.”

Helsingissä 26.3.2026,

Jimi Rajajärvi, Sahateollisuus Ry

jimi.rajajarvi@sahateollisuus.fi / 050 470 5481